

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2024. gada 19. augustā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Anita Rodiņa,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 90/2024),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Eiropas Parlamenta vēlēšanu likuma 2. panta pirmās daļas 2. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 2. pantam un par spēkā neesošu no pieņemšanas brīža.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka Latvijas Republikā tiesības vēlē Eiropas Parlamentu ir Eiropas Savienības pilsonim, kurš nav Latvijas pilsonis, bet kurš uzturas Latvijas Republikā.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē ietvērto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šo uzskatu pamatot.

Satversmes tiesa ir vairākkārt uzsvērusi, ka konstitucionālā sūdzība visupirms ir individuāls tiesību aizsardzības līdzeklis. Pamattiesību aizskārums ir obligāts priekšnoteikums personas tiesībām iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesā. Savukārt jēdziens „aizskar” ietverts Satversmes tiesas likumā ar mērķi norobežot konstitucionālo sūdzību no *actio popularis* jeb sūdzības vispārības labā (sk., piemēram, *Satversmes tiesas 2002. gada 22. februāra sprieduma lietā Nr. 2001-06-03 secinājumu daļas 2.4. punktu un 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 7. punktu*). Atbilstoši Satversmes tiesas likumam personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir noteiktas konkrētās pamattiesības; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (sk., piemēram, *Satversmes tiesas 2021. gada 28. maija lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-52-01 13. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka viņam Satversmes 2. pantā noteiktās pamattiesības aizskarot tas, ka 2024. gada 8. jūnijā Latvijā notikušajās Eiropas Parlamenta vēlēšanas esot piedalījušās arī tādas personas, kuras nav Latvijas pilsoņi. Proti, no Latvijas ievēlētie Eiropas Parlamenta deputāti pārstāvēt suverēnu valsti, tāpēc tos izvirzīt esot tiesības tikai Latvijas pilsoņiem. Savukārt, ja vēlēšanās

piedaloties personas, kas nav Latvijas pilsoņi, Latvijas tautai piederīgo personu, tostarp Pieteikuma iesniedzēja, minētajās vēlēšanās nodotās balss nozīme samazinoties.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka atbilstoši Satversmes 68. panta otrajai daļai, slēdzot starptautiskus līgumus, Latvija nolūkā stiprināt demokrātiju var deleģēt starptautiskām institūcijām daļu no valsts institūciju kompetences. Tas nozīmē, ka līdz ar līguma par Latvijas pievienošanos Eiropas Savienībai ratifikāciju Latvija ir atzinusi tās tiesiskās sistēmas atvērtību Eiropas Savienības tiesībām un Eiropas Savienības tiesības ir kļuvušas par Latvijas tiesību sistēmas sastāvdaļu. Turklāt Satversmes 68. panta otrajā daļā ietverts Eiropas Savienības tiesību pārkums (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2021. gada 13. novembra sprieduma lietā Nr. 2018-18-01 15.2. punktu*). Ikviens Eiropas Savienības pilsoņs, kas dzīvo kādā dalībvalstī, bet nav tās pilsonis, tiesības balsot Eiropas Parlamenta vēlēšanās šajā dalībvalstī saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā šīs valsts pilsoņiem, nostiprinātas vienā no Eiropas Savienības pamatlīgumiem – Līguma par Eiropas Savienības darbību 22. panta 2. punktā.

Pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, kādas konkrētas uz Pieteikuma iesniedzēju attiecināmas pamattiesības izriet no Satversmes 2. panta un kā izpaužas apstrīdētās normas iespējamā neatbilstība šai Satversmes normai. Pieteikuma iesniedzējs nav arī sniedzis pamatojumu tam, kādas nelabvēlīgas tiesiskās sekas viņam izraisa tieši apstrīdētā norma. Turklāt pieteikumā norādīts, ka pamatojumu tam, vai Satversmes 2. pantā ietverto pamattiesību aizskārums ir faktiski noticis, viņš sniegšot tad, ja tikšot ierosināta lieta Satversmes tiesā. Tādējādi pieteikumā nav pamatots, ka ir aizskartas Pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (ieteikums Nr. 90/2024).

Lēmums nav pārsūdzams.

